

**Пам'ятайте
про
Україну!**

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Свобода", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Нью-Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Нью-Йорку (212) 227-5250

PIK LXXXVII. Ч. 120. ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬЮ-ЙОРК. СУБОТА, 24-го ТРАВНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MAY 24, 1980 No. 120. VOL. LXXXVII.

ПРЕЗИДЕНТ М. ЛІВИЦЬКИЙ ВІДВІДАВ УНС І „СВОБОДУ“

Джерзі Сіті, Н.Дж. (В. Л.-ц). — У своїй черговій поїздки по українських скупченнях З'єднаних Штатів Америки і Канади, президент УНР в екзилі Микола Лівіцький відвідав, у супроводі Стефана Букшована, голови Президії Світового Об'єднання Прихильників Державного Центру УНР і віцепрем'єра уряду, приміщення Українського Народного Союзу і видавництва „Свободи“ і у зустрічі з членами Головного Екзективного Комітету та редакторами порушив багато актуальних справ і проблем політичного і загально-громадського характеру. Екзективний Комітет гостя прибулих обідом, а потім відбулася розмова у редакції метою якої було вияснити деякі питання тісно пов'язані з працею Державного Центру УНР.

Микола Лівіцький, президент УНР в екзилі.

Президент М. Лівіцький викинув спочатку, що метою його теперішньої поїздки є нав'язання особистого контакту з активістами і прихильниками Державного Центру, а потім відбутися поїздки до Оттави, Торонто та інших більших скупчень українського населення. Користуючись з нагоди побуту, президент Лівіцький взяв участь в засіданні Президії Української Національної Ради і сесії УМАН-у та відбув розмови з багатьма українськими політичними й громадськими діячами.

Відповідаючи на запитання редакторів, президент Лівіцький заявив, що він не вважає, що теперішня ситуація в Державному Центрі є трагічною, як її дехто намагався представити, а вже цілком не є гіршою від тієї з-перед 8-ої Сесії УНР-ди. Додаючи до слів президента, С. Букшована підкреслює, що на американському терені радше наваля, праця поживалась, зокрема по лінії завдання Об'єднання прихильників ДЦ УНР.

Чому потрібен Державний Центр? Цілком просто, — заявив президент Лівіцький, — він є логічним продовженням легального уряду в Україні і оборонцем українських інтересів за кордоном, а також для того, щоб часом помилково не створилося враження, що ми є тільки в опозиції до існуючого в Україні режиму.

У світі

У ВАШІНГТОНІ ПЕРЕРВАНО американсько-китайські перемовини в справі імпортової квоти китайських текстильних виробів до Америки. Голова американської делегації Райтер Вебб поінформовав, що американська сторона запропонувала значне підвищення цієї квоти Китаєві, однак китайська делегація тим не була вдоволена. Можливо, розмови в цій справі відбудуться пізніше, а покищо обов'язуватиме минулорічна квота; яка й так уже була підвищена.

ПІСЛЯ САВДІЙСЬКОЇ АРАБІЇ, ЯКА ПІДНЯЛА на два долари ціну за барилку нафтової ропи і Мексико, яке пішло її слідами й також підняло ціну на півтора дол., пішли чотири інші продуценти ропи: Алжир, Лівія, Індонезія, Малайзія. Ті чотири держави підняли ціну на 1-2 доларів, залежно від родів ропи.

ЯПОНСЬКЕ ПЕТРО-ХЕМІЧНЕ КОНСОРЦІУМ закінчило переговори в справі дальшої будови великого петро-хімічного комплексу на терені Ірану. Кошти побудови того комплексу вноситимуть 3,2 мільярда доларів. Початок робіт мав місце вже минулого року, але виникли міжнародні політичні труднощі, внутрішні зрушення в Ірані, викликані революцією, тощо стримали роботи. Японське консорціум, очолене великою індустріальною японською групою Мітсуї, веде Еймеї Ямаїшіта.

КАНАДСЬКИЙ УРЯД В ОТТАВІ ЗАТРЕБИВ поширення сітки газового трубопроводу із заходу Канади до Квебеку. Це знизить кошти для всього населення Квебеку. Компанії планують продовжити трубопровід до Атлантичного океану.

КОМПЕТЕНТНІ АМЕРИКАНСЬКІ РОЗВІДОЧНІ джерела виявили й подали до публічного відома, що Советський Союз є в посіданні лазерової зброї, при допомозі якої він може висхідливо вилучити або знищити супутні ракети. Над уліщенням і промисловою продукцією цієї зброї Советський Союз працює далі. Дотепер Советський Союз згідно з тими джерелами має тільки лазерську зброю ближнього засягу, якою він міг знищити ракети в близьких до землі орбітах. Нова лазерська зброя має бути приміняваною на супутні кораблях, звідки вона зможе поразити супутні землі навіть на найдаліших орбітах.

ФРАНЦІЯ ДОПОМАГАЄ МОСКВІ ВИЙТИ З ІЗОЛЯЦІЇ

Париж, Франція. — Французькі політично-дипломатичні потягнення останніх місяців і тижнів, а ще більше дискусія, яка саме тепер на тлі тих потягнень розвивалася в Парижі виразно вказує, що президент Жіскар д'Естен і його уряд обрали свою окрему дорогу в світовій політиці, а особливо у відношенні до СССР.

Перші виразні ознаки цієї нової французької лінії показались зразу після советського нападу на Афганістан. Хоча вже перед тим у справі звільнення американських закладників в Теграні постава теперішнього французького уряду була часто „двоєко випукла“, коли в справі Близького Сходу і ізраїльсько-арабського конфлікту уряд цей займав поставу радше сприятливу советській політиці, то виразніше почало це проявлятися шойно, коли Вашингтон запропонував більш рішучі протизаходи проти Москви після її нападу на Афганістан.

Дуже показовим у цьому відношенні були хитання і маневри паризького уряду в справі бойкоту Олімпіади в СССР. Раз підтримуючи її, то знов заперечуючи, вінці зайнявши „нейтральну позицію“, уряд цей фактично створив вигідний ґрунт для рішення французьких олімпійських чинників узяти участь у літніх ігрищах.

Як відомо, після афганської інвазії Москва опинилася в подвійній ізоляції. В

першу чергу засудили її майже всі ісламські країни, відтак блок західних держав на чолі з ЗСА, вкінці Об'єднані Нації. Москві прийшлося шукати виходу з неспокійного положення. Зустріч президента Жіскара д'Естена з Леонідом Брежнєвим у Варшаві власне було започаткуванням того виходу. Виникла після цього дебата виразно з'ясувалася той факт.

Депутат почав державний секретар ЗСА, Е. Москві, який на пресовій конференції у вівторок, 20-го травня, у Вашингтоні не лише висловився проти цієї зустрічі, але особливо підкреслював її засекреченість з французького боку перед найближчими союзниками. Йому відповіли французький міністер закордонних справ Франсуа-Понсе в середу, 21-го травня. Він без будь-якого камуфляжу сказав ясно, що зустріч у Варшаві не лише була „корисною“, але що вона допомагає вийти СССР з дипломатичної ізоляції. Він пригадав, що коли попередній державний секретар Сайрус Венс після советського нападу запропонував зайняти єдине скоординоване становище до нього і скоординовано поступати надалі, то французі зразу відкинули це, щоб „не посилювати конфронтації між Сходом і Заходом“. Французи не хотіли „компромітувати своєї незалежної політики участю в спільній нараді у справі Афганістану“.

Лівійські боївки дали вбивають в містах Європи

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Після авіаційних протистоянь Каддафі, лівійського лідера, в Лондоні і Римі, сталися дальші вбивства в Атеніх, Греції, і знов у Римі.

В Атеніх невідомо вбивали вбили 23-літнього Абу Бакра з Тріполі, столиці Лівії. Абу Бакр не скривався зі своїм неприхильним до Каддафі становищем. Мають бути і за це його спіткала особливо брутальна смерть: йому вбили втіли голову.

В Римі, в одному з місцевих малих готелів знайшли задушеного найлютовішого мотузок 53-літнього Мохаммеда Буояра, а коло нього коротку записку, що його вбили екскуртори з „Лівійського Революційного Комітету в Римі“. Буояр є четвертим з черги лівійцем, вбитим у Римі висланцями режиму Каддафі.

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ МОНДЕЙЛ ВІДБУВ ЗУСТРІЧ З УКРАЇНЦЯМИ ТА ІНШИМИ ЕТНІЧНИМИ ГРУПАМИ НЬО ДЖЕРЗІ

Ратерфорд, Н.Дж. — „Хоча небо вкрите дощовими хмарами, я бачу, що у хаті Смородських соняшно і весело“, — заявив віцепрезидент ЗСА Волтер Мондейл на вступі свого слова-привіту до біля 250 запрошених гостей, між ними — переважно українців, які вшестері заповнили довший частину і подвір'я розлогого дому ада, Мірослава і Камілії Смородських у пополуночних годинах у середу, 21-го травня.

Це ж була небувала okazія, бо вперше в історії українського поселення у ЗСА Віцепрезидент цієї країни завітав до української родини.

Господарем цієї зустрічі був український комітет за перевибір Картера і Мондейла у співпраці з представниками польської, білоруської, словацької і російської груп. До влаштування цієї зустрічі віцепрезидента Мондейла, який цей день присвятив кампанії у стейті за перевибір його і президента Картера, причинився ще й той факт, що К. Смородська є членом стейтвого Дорадчого комітету в етнічних справах і має широкі зв'язки з політичними діячами, і представниками інших етнічних груп. Це можна було завважити ще перед приїздом Віцепрезидента, коли при дверях до дому К. Смородська вітала українських, а зокрема неукраїнських, гостей, які ста-

вилися до неї, як до давньої знайомі.

Крім місцевої поліції, яка забарикадувала відомою білів цілий блок вулиці, дім оточила сторожа цивільних службовців Секретної служби, а до них відтак долучилася особиста охорона Віцепрезидента в числі біля 15 суворих і насторожених службовців.

Довідавшись раніше про приїзд Віцепрезидента, учні сусідньої школи перші привітали його голосним аплаузом і американськими привітаннями. Привітавшись з ними, віцепрезидент Мондейл приспіваним кроком подався до сусіднього дому, де на подвір'ї у візочку ентузіастично очікував його частинно спаралізований юнак. Віцепрезидент привітався з ним і його батьками та терпеливо позував фотографам.

Відтак, на порозі їхнього дому, привітали Віцепрезидента, за українським звичаєм хлібом і сіллом, п-во Смородські, їхня доня Оля і син їхніх приятелів Михайлик Станічний, убрані у стилізовані українські народні одяги. З терпеливістю, питомою тільки політичним діячам, віцепрезидент Мондейл, в товаристві господині, знайомився із учасниками зустрічі, вислухуючи їх зауваг, побажань тощо. Представившись через гущу людей на подвір'ї, віцепрезидент Мондейл, після ще одного привіту дітей (Закінчення на стор. 3)

УРЯД ЗСА ЗАТУРБОВАНИЙ БУРХЛИВИМИ ЗАВОРУШЕННЯМИ У ПІВДЕННІЙ КОРЕЇ

Вашингтон. — Уряд З'єднаних Штатів Америки, у турботі за розвиток подій у Південній Корей, де, як відомо, неспокій, великі демонстрації проти теперішнього військового уряду, а навіть збройні сутички продовжуються з повною силою, закликає корейських військових докласти максимум зусиль для приведення спокою в країні, побоюючись, щоб заворушення не поширилися на цілу Південну Корею.

У спеціальній нараді, у якій взяли участь президент Джиммі Картер, державний секретар Едмунд Москі, доглядник Президента у справах крайової безпеки Збігнев Бжезінський, секретар Департаменту оборони Гарролд Браун та інші особи, були продискутовані стратегічні плани ЗСА у Корей. Особливу увагу було присвячено темі, що можуть зробити ЗСА для привернення спокою у Південній Корей і допомогти тамешньому уряду навести спокій, а в будучому повернути цивільну владу. Хоч уряд президента Картера признається, що він не багато може зробити в цьому напрямі, бо не хотівби мішатися в внутрішні справи Корей, але звертає увагу, що неспокій і заколоти є доброю нагодою для сторонніх сил, які можуть намагатися використати ситуацію. Говорячи про „сторонні сили“ речники уряду ЗСА мали на увазі 600-тисячну північнокорейську армію в першу чергу і Советський Союз, як її протектора. Речник Державного департаменту Голдінг Картер заявив на пресовій конференції, що ЗСА реагуватимуть дуже скоро і дуже серйозно на всякі намагання комуністичної Корей використати нагоду внутрішніх заколотів на півдні. Також речник Пентагону заявив, що в сторону Корей було послано з Філіппін літаконосця і деякі інші кораблі на випадок, якщо б ситуація погіршувалася і до внутрішніх справ почали втручатися „сторонні сили“.

Афганські самостійники вимагають допомоги від ісламських братів

Ісламабад, Пакистан. — Конференція ісламських країн в Ісламабаді, в якій взяли участь 38 ісламських країн, не змогла розв'язати питання допомоги тих країн їхнім ісламським одновірцям у боротьбі за самостійність. Габіб Чатті, генеральний секретар Ісламської конференції, признав, що учасники конференції „не виявили ніякого поступу“ в справі відтягнення советських військ з Афганістану.

Серед тих вимог є: зрівняння дипломатичних і господарських зв'язків аж до часу відтягнення советських військ з Афганістану; зрівняння дипломатичних зв'язків з урядом Бабрака Кармала в Кабулі; засуд Советського Союзу за збройний напад на Афганістан; визнання афганських повстанців і пакистанських самостійницьких політичних угруповань єдиними легальними представниками Афганістану; відкриття офіційних станцій і представництв повстанців в усіх ісламських столицях і визнання їх повноправними членами Ісламської конференції; фінансова й економічна допомога утікачам з Афганістану.

Прихильники Москви на чолі з Лівією, Південним Єменом, Сирією, Алжиром і ПВО не хотіли допустити до участі в конференції представників самостійницьких угруповань, які саме відбували свій конгрес у Пешаварі в Пакистані. Створивши на тому конгресі Ісламський союз для визволення Афганістану репре-

ДРУЖИНА ЗІСЕЛЬСА ПРОСИТЬ ПРО ДОПОМОГУ ЙІ ЧОЛОВІКОВІ

Нью-Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — У самвидаві поширюється звернення Ірини Зісельс, чоловіка якої Йосиф, що співпрацював з Українською Гельсінкською Групою, перебуває в концтаборі за „ширення наклепів“ на органи влади в СССР. Зісельса засудили в 1979 році на три роки таборів за статтю 187-1 Кримінального кодексу УССР. Звернення Ірини Зісельс подаємо повністю.

„СТАНОВИЩЕ ЙОСИФА ЗІСЕЛЬСА“

Я хочу через пресу та інші засоби масової інформації звернути увагу світової громадськості на становище мого чоловіка Йосифа Зісельса, політичного в'язня, що був засуджений у квітні 1979 року та перебуває в установі РЧ-328/67, м. Сокирян, УРСР.

Ще до арешту, а потім під час слідства й суду чималу участь у справі Й. Зісельса брав КГБ. Слідкування, підслушування розмов у нашому помешканні, підслухування телефона (а відтак — вимкнення телефона), перлюстрація та вилучення нашої кореспонденції, участь у слідстві, присутність на суді й навіть у кінноті, де під час перерв відпочивав суддя, — ось арсенал засобів, що їх використовував КГБ проти мого чоловіка.

З прибуттям Й. Зісельса до ВТУ (Виправно-трудова установа) до цього додалися брутальні незаконні дії адміністрації. Прокуратура Чернівецької області, прокуратура УРСР, УВТУ СРСР, що до них мій чоловік і я неодноразово зверталися з заявами про беззаконня, не вживали жадних заходів, сприяючи цим дальшим порушенням.

В Установі посиленого режиму адміністрація має безліч можливостей для „перевиховування“: холодний та голодний карцер — ШІЗО, вилучення листів, позбавлення побачень із родиною та друзями, важка праця, провокації, погрози тощо. Все це повною мірою використовується. Мій чоловік — єдиний політв'язень у цій установі; він перебував майже в повній ізоляції. Листи, що й він пише (дозволено лише три листи на місяць), й ті, що до нього надходять, мають подвійну цензуру — адміністрації та КГБ. Листів з-за кордону

він не отримує — йому повідомляють, що їх затримано для перекладу на російську мову або вилучено. Розкривають навіть „конверти“ з заявами та скаргами до прокуратури. Й. Зісельса відірвано від близьких та друзів, він перебуває під цілковитою владою адміністрації, яка відчуває свою безкарність. Наведу тут лише два приклади кричущого беззаконня, що вони мали місце останнім часом.

У грудні 1979 р. два працівники Сокирянського районного УКГБ провокували кількох в'язнів (понад три особи), які утримуються в уст. РЧ-328/67, до давання фальшивих свідчень проти Й. Зісельса: нібито він займається антирадянським пропагандою серед засуджених. За подібні свідчення в'язням — кримінальним злочинцям — пропонували різні пільги (дотермінове звільнення, зміна статті тощо). Тим самим працівники Сокирянського УКГБ вчинили злочин за статтю 175 КК УРСР. Примусивши давати показання, я подала з цього приводу заяву до прокуратури Чернівецької області та до прокуратури УРСР. Замість того, щоб знайти злочинців і припинити провокації, у відповідь на мої заяви почали шукати людей, що завдяки їм мені стало відомо про провокації. У січні та лютому 1980 р. тиск на в'язнів, що мав ту саму мету, тривав.

27-29 лютого 1980 р. нам належало тривати, чи т.зв. особисте побачення з Й. Зісельсом. Мені почали чинити перешкоди, унеможлививши поїздку на побачення. Лише останньої миті я дістала звільнення від праці. Приїхавши до м. Сокирян, ми дізналися, що КПП уст. РЧ-328/67, що в ШІЗО Зісельс перебуває в в'язні. Пізніше ми довідалися, що в січні адміністрація почала настійно шукати приводів для того, щоб позбавити нас його побачень. В той час мій чоловік перебував на лікуванні в санітарній (він мав загострення виразкової хвороби).

В санітарній можливості для провокацій обмежені, тому його звідти виписали дотерміново, не закінчивши призначеного курсу лікування. Але й після цього не (Закінчення на стор. 3)

В Америці

КОНГРЕС ЗСА НАБЛИЖАЄТЬСЯ ДО СХВАЛЕННЯ спеціального уповноваження для Уряду побудувати у Вашингтоні великий пам'ятник для вшанування жертв війни у В'єтнамі. Як відомо, у в'єтнамській війні загинуло 57.000 американців, а багато тисяч були поранені. Пам'ятник буде збудований у формі великої скульптури на двоакровій площі з виکارуваними написами усіх прізвищ поляглих воїнів. Пам'ятник фінансуватиме Ветеранський меморіальний фонд, неприбуткова інституція, і тому це не впаде тягарем на плечі платників податків. — заявив конгресмен Лусіен Н. Недзі, демократ з Мічигену.

МІСТО МАЯМІ ПОВЕРТАЄТЬСЯ до нормального життя після того, як посадинок і губернатор погодилися зняти віймовий стан і відтягнути воїнів національної гвардії до кількох військових пунктів. Поліційні чинники однак заявляють, що міжрасове напруження все ще триває не зважаючи на те, що генеральний прокуратор Бенджамін Р. Свізетті наказав розпочати слідство про порушення громадських прав і в справі поліційної брутальності.

КРАЙОВА РАДА БЕЗПЕКИ НА ШЛЯХАХ поінформувала, що кожного року під час довгого тижня у День Пам'яті (Меморіал дей) на дорогах ЗСА гине понад 500 осіб. В минулому році, починаючи від години 6-ої вечора в п'ятницю і кінчаючи 12-ю годиною вночі в понеділок на дорогах в наслідок випадків загинуло 508 осіб, а 24.000 були тяжко поранені.

КЛОПОТИ АМЕРИКАНСЬКОЇ АВТОМОБІЛЬНОЇ індустрії такі великі, що тільки масивна державна допомога у якихсь формах може допомогти їй перебороти кризу. Однак ця допомога може започаткувати інтервенцію держави в продукційні процеси, проти чого індустрія дотепер рішуче боролася.

ПОСТІЙНЕ ПЕРЕСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ фондів на південь країни, як колись на захід, набирає таких масових форм, що це має різносторонні наслідки. Насамперед на тому терплять північностійські стейти, які починають відчувати нестачу інвестиційних фондів. Малі ринок праці, що найдошкульніше відчувають робітничі спілки, які звикли до швидкого зросту свого членства, а тепер мають до діла з протилежними процесами. Господарські фірми й установи змушені переставитися, що викликає різні невідгоди і зріст коштів.

Михась Станічний і Оля Смородська вітають віцепрезидента Волтера Мондейла перед домом п-ва Смородських. (Світлина Рома Сохан-Гадзевич)

СВОБОДА

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

А слава про них житиме вічно

У травні, а зокрема у зеленосвяті дні український нарід на батьківщині і його невід'ємна частина на поселеннях у країнах вільного світу, згадують і шанують тих найкращих з-поміж нас, особливо тих, що впади у боротьбі за визволення українського народу з-під комуністично-московської неволі. Кількість їх незлічима — починаючи від провідника нашого народу Головного Отамана військ УНР і пізнішого голови Директорії Симона Петлюри, по черзі полк. Євгена Коновальця, Степана Бандеру, ген. Романа Шухевича-Чупринку та інших визначних провідників діячів українського народу і кінчаючи безлічними героями Крут, Базару, Макиві, Львова, Бродів, Полісся і Волині, Карпат і Закарпатської України. Ніхто і не міг їх не знати. Тільки часом селянсько-козацькі, орочі ниву, піднесє білу кістку і, пошлювавши, знову шанобливо покхавє в український чорнозем бо він не знає, кому ця кістка належить: молодому добровольцеві усеусові, воякові УНР, що захищав Європу перед червоною навалю, карпатському січовикові, дивізійникові, що в останній хвилині намагався рятувати свою землі під поновної окупації комуністичними наїзниками, чи може неустрашимому воїнові УПА, що пішов на заклик Батьківщини, щоб боронити честь своєї нації.

І власне у зеленосвяті дні згадуємо велич їхніх великих жертв: відбудемо святкові процесії на могилах білих, або нами влаштовані символічні гроби та згадуємо рідну землю, де так гарно була культивована традиція пошанування тих, хто віддав Батьківщині все найдорожче — віддав власне життя.

Кількість жертв, очевидно, збільшуватиметься, бо боротьба за українську Самостійну Державу не устала, а продовжується, хоча її методи мінюються.

Ми є свідками, як змінюються у сьогоднішній Україні терор комуністично-московських окупантів супроти членів руху спротиву і Гельсінкської групи, які покищо не воюють за Україну з зброєю в руках, а борються її прав іншими методами. За що активність численні з них були заклані до катівень, концтаборів, психіатричних закладів КГБ.

Не може бути ніякого сумніву, що сучасне відродження в Україні і активізація руху спротиву є тісно пов'язані з тими процесами боротьби, які раніше проходили в Україні. І хоча мінюється тактика, але, — як кажуть речники сьогоднішньої воюючої України, — не мінюється мета. І тому ми не сміємо забувати про наших провідників і про жертв крові мільйонів українських патріотів, які в різних обставинах і різними способами змагалися за ту саму Правду — за Українську Самостійну Незалежну Україну.

Здоров'я населення насамперед

Президент Джиммі Картер проголосив надзвичайний стан у районі Лав Канал поблизу Ніагари. 710 родин, які замішували ту околицю, вже почали евакуацію. Безпосередньою причиною тому були висліді лікарської перевірки, переведеної серед мешканців тієї околиці. Вже раніше були випадки незвичиних захворювань і деформацій у новонароджених дітей у тому районі, а тепер стверджено різні захворювання та деформації і серед старших. Виявлено, що причиною того є затруєння ґрунтів, викликане індустріальними відпадами хімічної промисловості, яка там розміщена.

Випадки у Лав Канал є грізно осторожною і для промислу і для локальної та федеральної адміністрації. Подібних місць багато. Промисловість, унікаючи витрат на придбання відповідних для випадків місць, позбувається їх, де тільки можна. Стейтові і міські органи дивляться на це через пальці, маючи на увазі приходи від компаній. Лав Канал не перший район, про який говорили й писали у зв'язку з очевидною загрозою від хімічних відпадів. Згадали б хоч про вибух у стейті Нью Джерзі та небезпеку радіації на Тримілевому острові у Пенсильванії.

Виявляється, що замало є ухвалити закон й приписи, але ще й треба рішуче перестерігати. Та й закони та приписи не завжди вистачають. І тому промисловість, використовуючи як легальні прогалини, чи недбалість адміністрації, так і незаконні, для людини, для її здоров'я, чи навіть життя. Жадоба зиску, швидких прибутків, намагання швидко розбагатіти, постійно й припинено рості — для деякого важливого всього іншого.

Щоб уникнути подібних випадків як у Лав Канал, а можливості для таких є усеюди, федеральні й стейтові легіслатури мусять видати суворі, всеобіймаючі закони й норми, а езекутивні органи мусять їх беззастережно притримуватися.

М. Платковський

РЕАКЦІЯ В ЕВРОПІ НА ЗМІНИ У ВАШІНГТОНІ

Перші європейські реакції на вістку про відхід державного секретаря Венса були досить однозгідні: відхід Венса означає перемогу „твердої лінії“ дорадника американського президента Збігнева Бжезінського. Таку думку ніби підтверджували відомості, що наступником Венса буде його заступник Крістофер, а про нього панувала думка, що він однозгідний у поглядах із Бжезінським.

Настрої змінилися

Ці вістки викликали в Європі не однакову реакцію. Ті, які були прихильниками „твердого курсу“ супроти Москви, раділи з такого розвитку подій. Але інші (а таких в Європі більшість), які, навпаки, бентежилися, на їхню думку, занадто гострим потягненням президента Картера від часу советської агресії в Афганістані, були радше затривожені. Але, коли прийшла відомість про покликання на пост державного секретаря сенатора Москві, настрої змінилися: прихильники більш обережного курсу супроти Москви з полегшою прийняли цю вістку, інші насторожилися. Вістка про те, що новий державний секретар має зустрітись у половині травня у Відні з советським міністром Громиком, спричинилася до того, що почали ширитися чутки про зміну американської політики в напрямку шукання можливостей поновного порозуміння із СРСР. Одним словом, призначення сенатора Москві — це великий знак запиту на ту тему, якими шляхами буде йти далі закордонна політика ЗСА супроти Москви. Тим більше, що деякі перші висловлювання Москві ніби підтверджують здогади, що впливи Бжезінського на зовнішню американську політику змаліють.

Ці всі думки, здогади, припущення — це все не має за собою якихось конкретних підстав. Советська пропаганда зробила з Бжезінського якогось „совєтожера“ і мало що не „підпалювача війни“. Тим часом, він, очевидно, був лише виразником американської політики — такої політики, яка була чи видавалася дошлюбно на даний момент. Не Бжезінський спричинив напад Москви на Афганістан, не він сприяв советській агресивній політиці в різних частинах світу протягом останніх кількох років, а значить і не він — своїм фактичним чи уявним впливом на політику американського президента — викликав цілком зрозумілі реакції Вашингтону на московську зухвалість. І його майбутній вплив на зовнішню

політику залежатиме не від його особистих поглядів чи побажань, а від того, як буде далі поступати Москва.

Москві і Бжезінський

Те саме стосується нової людини в американській зовнішній політиці. Виглядає, що Москві не належить до людей того типу, які конче за всяку ціну, стосуватиме не тверду, а „м'яку“ лінію в своїх потягненнях. Його побажання з Громиком — не лише формальність. Мусить же він „подивитися“ на людину, яка буде його, будь-що-будь, „партнером“ з другого боку барикад. Але чи ця зустріч не переконає Москві в тому, що з Москвою можна говорити лише „твердою мовою“? Всі бо говорять про те, що під час свого недавнього перебування у Парижі Громиком зробив якнайшумніше враження на своїх французьких співрозмовців, які перестали тим швидко твердити про неможливість подальшого стосовування політики відступництва. Після візиту Громика Париж став обережнішим у своїх висловах щодо можливостей знайти знову спільну мову з Москвою.

Висновок з попереднього сказаного може бути тільки один: треба висікати, а вже потім робити оцінку і щодо майбутньої постави Москві, і щодо дальшої ролі Бжезінського у формуванні американської політики. Залежатиме це так в першій мірі, на нашу думку, від того, що буде далі робити Москва. Тут перед нами великий знак запиту.

Москва не спить...

Можна думати, що і в самому Політбюро у Кремлі немає єдиного розуміння щодо дальшого розвитку советської політики. Бож же залежить у великій мірі від дальшого розвитку подій у різних країнах світу, у Югославії, в Ірані, в Пакистані і т. д. Можливо, що у Кремлі переважить погляд, що зупинятися не можна і треба діяти далі в агресивному напрямку, доки Захід ще не прийшов до себе після „несподіванки“ в Афганістані. Тоді, може, вже в недалекому майбутньому будемо свідками нових агресивних потягнень Москви, що можуть призвести до більш чи менш загальної війни (на нашу думку — такої без ужиття нуклеарної зброї).

Проте, не виключено, що виникне інша ситуація. Москва вважає, що зайшла задалеко і її сил на дальші безпосередні агресії не вистачить. А тому треба знову, як уже багато разів перед тим, застосувати тактику „передискусії“. Для цього їй не потрібні шовковиті відтінки з Афганістану, де вона і так вже встигла виконати далекойдучу акцію „пацифікації“. Замість (Закінчення на стор. 3)

Володимир Душник

СОВЕТСЬКА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ ЗСА

Як відомо, в Москві існує дуже добре зорганізований Інститут ЗСА, який провадить Георгій Арбатов, якого вважають найбільшим знавцем в американських справах. Він, — як кажуть про це втиснені, — дає напрямки для ЦК компартії, по якій лінії треба інтерпретувати американську внутрішню та зовнішню політику.

У квітні ц. р. Арбатов видав довшу розвідку п. з. „Советський огляд американської політики“, в якій, на думку визначних американських знавців советських справ, є кардинальні помилки, що випливають прямо із засадничого незнання американських справ, американських традицій та життєвих інтересів Америки.

Арбатов виходить із такої точки погляду, що в останній декаді Америка переходить із своєї давньої „позиції сили“ до „позиції нової дійсності“. Він сугерує, що Америка, поступаючи логічно, повинна була не тільки відтягнути свої війська з В'єтнаму, але також забрати свої збройні сили з Південної Кореї і з Європи. Залиши американських збройних сил в Азії і Європі Арбатов приписує „історичним обставинам, створеними Другою світовою війною“.

Він зазначає, що на конференції у Відні в 1961 році Хрущов пригадав президенту Картеру, що в Ялті президент Рузвельт запевнив, що американські війська залишаться в Європі тільки два роки по закінченні війни. Отже, аргументує Арбатов, НАТО та американська участь у ньому, є „нелегальним явищем“.

Америка повинна відійти на Західню Півкулю, й залишити євразійський континент тим, що його замишкують. Арбатов теж дає уявлення про зростаючі антисовєтські настрої в Америці та гостріший протисовєтський політичний американського Уряду. Такі дії, як зріст советських збройних сил, советсько-кубінські авантюри в Африці, советські дії в В'єтнамі, Ємені та Афганістані, де СРСР почав політично-військове проникнення ще в 1978 році — рік перед масовою інвазією, це все для Арбатова — „нормальні події“, які не повинні хвилювати Америку, яка не є європейською чи азійською потугою.

Незрозуміння американського питання у політичному аспекті має подвійний характер: американська політика від самого початку цього століття стримала і далі стримить до вдержання політичної рівноваги в Європі і Азії; діючи з тієї точки зору американська політика переходила різні цикли, які часто бентежили час союзників, як і ворогів Америки.

Одначе, советський спеціаліст у американських спра-

вах не знає, що звування інтересів Америки в цих справах не означає зміни концепції американських національних інтересів.

Цикл змінливої американської політики („паліси офіційної експліцитності“) не є спеціальною прикметою чи чесною рисою американського народу. Приятелі чи противники Америки мають повне право нарікати, що Америка дуже часто впроваджувала ідеї в помилку та спричиняла їм поважні політичні чи мілітарні потягнення, які виходили радше на шкоду, як на користь. Арбатов має слухати, коли твердить, що американська потуга після закінчення останньої війни була вислідом спеціальних „історичних обставин“. Після того, не тільки Західна Європа, Японія і Советський Союз відзискали мілітарну силу, але також ряд нерозвинених країн світу поступив вперед в модернізації і розвитку власних націоналізмів.

Треба також згадати, що так ЗСА, як і СРСР були глибоко порушені тими подіями народів „третього світу“, але треба признати, що Америка прийняла зменшення своєї сили та престижу з куди більшою толеранцією та добрим жестом як це робив Советський Союз. Втеча з-під московсько-комуністичної „опіки“ Югославії, Китаю та Єгипту мало не штовхнула СРСР до агресивного нападу на ці країни. Фактично, Москва дає веде пропагандно-ідеологічну війну проти тих „відступників“ від московсько-комуністичної догми.

Небезпечі для світового миру — цього не хоче бачити Арбатов — лежить в тому, що Москва станула на явний шлях політики підбоду таких країн, як: Східна Африка, Ємен, Афганістан, Іран та інші країни Близького Сходу з єдиною метою: захопити контролю над нафтою Близького Сходу і тим привести Європу та решту світу на коліна перед Москвою. Америка до цього допустити не може, навіть хоч би ціною загальносвітової війни.

Труднощі Москві в окупованому Афганістані повинні бути вказівкою, що легше є окупувати ісламську країну, чим вдержати її під контролем.

На жаль, західний світ зі своїм традиційним опізнінням в реагуванні на советські агресивні кроки може створити ілюзію в умах Арбатових, що цей світ, а головне Америка, будуть надати потугу московським агресивним авантюрам.

Повільність американської мілітарної та закордонної політики в 1970-х роках заохотила Москву до певних ризикованих кроків агресії. Але Арбатов, який відзначається великою інтелігентністю і знаннями американських справ, не повинен (Закінчення на стор. 3)

ЗБРОЙНІ СИЛИ ПОНАД УСЕ

Київ. — Тут у травні пройшла військово-спортова парада, відзначаючи 35-річчя — „Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні“, що задокументовано „відповідною“ програмою у Палаці спорту, де відбулася військово-спортова вистава, — інформувє пресоє агентство РТАУ.

І очевидно, як цього вимагає „радянське сьогодні“, скрізь порозішувало червоні прапори, а з ними стиги спортивних товариств, а також транспаранти, на яких „прославлено Радянську Вітчизну, Комуністичну партію, Велику Перемогу“.

І почалася „спортова“ програма, під час якої гучномовці передавали слова молодих спортсменів на зразок: „Це свято торжества Перемоги ми присвячуємо партії тоби!“ тому подібні. Відтак на екрані висвітлювалися фільми, відображуючи часи перемоги та „мужність і відвагу радянських воїнів“, а відтак виступали солісти і поодинокі ансамблі і знову висвітлювалися кінофрагменти, сходячись водно в своїх пєанах над хоробрістю советського війська над Комуністичною партією — „мудрою опікуною радянського народу“. Крім того у цьому „спортовому“ святі брали ще участь воєнки советської армії — „демонструючи сцени своїх військових буднів“, а також відбувалася вокально-хореографічна композиція п. з. „Дружба народів“, яка засвідчувала — лише кореспондент РТАУ, — як у „дружній сім'ї“ живуть народи СРСР. А „над головами наймолодших громадян Країни Рад — чисте спокійне небо“.

бож їх щасливе дитинство надійно захищають наші славні Збройні Сили“, — підкреслює цей кореспондент.

Читаючи про це дораму, насичену мілітарно-звітним аспектом, надходить запит, де ж тут властиво спортова частина? Про неї пресоє агентство згадує кількома рядками і кількома сухими фразами, сказавши, що відбулися виступи „досвідчених“ спортсменів та групові вправи вихованців спортивних шкіл міста. Ця спортова частина проходила під девізом: „Від значної ГПО — до олімпійської медалі“. І тут пресоє агентство не забуває підкреслити, що Олімпіада вперше відбувається у „соціалістичній країні, де ідеї олімпізму знаходять загальну підтримку“.

Отакі то спортові свята, де властиво майже не має мови про спорт, відбуваються у „Країні Рад“. Але зате тут наглядна прослава советського мілітаризму, до якого поза межами своєї країни не признається Советський Союз.

З НАШИХ БУДНІВ

БЛИЗНЮКИ

Пригадується цікава розмова, що її довелося мені почути, майже напередодні 2-го З'їзду Підгасчан у столиці Ека і Форда в славно-мисті — Детроїті, в цю Зелену Суботу, соборного стилю. Ніби для підкреслення знаної підгасчанської соборності, з'їзд відбувався у залі Українського Катедрального Православного Храму св. Покрови.

Розмову вели два підгасчанські земляки: один детройтський, другий з долини міста Нью Йорку.

— Які новини нам приносите, дорогий сусіде? — спитав ньюйоркський детройтського підгасчанця. — Скажіть, так по щирості, чи ми врешті побачимо на З'їзді цієї довгоочікуваної „Підгасчанської Землі“? Що там з ним робиться, що він так довго не виходить?

— Ще тришки терпеливості, дорогий земляче, — заспокоював детройтський ньюйоркця. — Нехай друкарня „Київ“ у Торонто ще таз добре потиснеться, або, як говорять американці, — це „дасть одного пуш“, — і збірник по'явиться на світ в повному блиску, красі і славі, об'ємом 739-ти сторінок великого формату!

— А чого він так довго родився в таких муках?

— Бачите, справа така: мається, щоб народилася дитина, то це забирає нормально дев'ять місяців часу — від зачаття, до народження. — як я говорив колись наші завагітні дядьки. А щоб народилася книжка, то це, відає, забирає дев'ять... років часу. І не забувайте, прошу вас трішки, що ми дістанемо на З'їзді, не одну книжку, а — дай!

— А так, як?!

— А так, що Головний Комітет Підгасчан породив близькі збірники „Підгасчанська Земля“ — це раз, і прекрасно ілюстрований фотобльом „Землями Підгасчанці“, це номер два!... Тут не треба, брате мій, аж такого хірургічного втручання, як добродій Видваницького Фонду, доктор Василь Салак із Філадельфії, щоб констатувати факт, що коли родиться близько, то порід бувас значно тяжчий, ніж тоді, коли приходить на світ Божий сингль-дитина.

— Ой, уявляю собі, які славні христини близькі будуть в Детроїті! Чуду-зачудую, що на сьогоднішнього християнина запрошеной Владика Ізидор Борєцький з Торонто!

— Це було б велике щасття для всіх нас, якби наш духовний опікун був разом із нами! А щодо самого акту хрищення, то як стануть рідом з крестами обидва отці Головинські, Василь і Мирон, та як візьмуть до діла, то напевно всіх друкарських чортів і чортиків із книжок

(Закінчення на стор. 3)

О. Т.

30-РІЧЧЯ „РІДНОЇ ШКОЛИ“ У ФІЛЬДЕЛЬФІЇ

(2)

З ініціативи Батьківського комітету, при тісній співпраці нашої заслуженої установи Злученого Українського Американського Допомогового Комітету делегація у складі (сьогодні покійний) д-р В. Галан (голова ЗУАДКомітету), д-р Юрій Мачук (голова Учительської Громади), інж. Степан Процик (голова Батьківського комітету) відвідала філадельфійський „Борд оф Едукейшн“ у висліді цих відвідин школа українства дістала приміщення у публічній школі. Це був найбільший успіх усієї громади, що бажала поставити українське шкільництво на висоті. Школа отримала відповідне приміщення, можна було перевести всю програму та й саме навчання одержало інше навіщення навіть у самих учнів. Тепер вони вивчали українство в цих самих просторах залах, де вчилися щоденно в системі американського шкільництва. Приїжді будинків публічних шкіл для української школи змінював; спершу це був будинок школи при Олд Йорк, потім, при Ліндлей, у сусідстві шкільної школи Сестер Василянок, далі при вулиці Каюга, зараз недалеко парафія, де започатковано школу, аж вкінці школа „Рідної Школи“ у Філадельфії отримала просторий будинок середньої школи при вулиці Вайомінг, де вона і приміщується досьогодні.

Поступово теж зростала організаційна структура школи. З перших початків, коли турбота про школу самих педагогів підказала їм зорганізуватися і започаткувати шкільництво, справа школи поволі переходила на діти, кому ця школа була потрібна, на батьків дітей. Такий

Батьківський комітет формально, чи не формально існував від початків організування школи, і Учительської громади і шкіл при парафіях. Із вказу голови Української Учительської Громади у Філадельфії д-ра Юрія Мачука за 1956-1957 шкільний рік бачимо, що тоді найбільшою була саме школа Учительської громади. Вона мала два відділи, вищу школу (4 класи) і нижчу (8 класів) і навчалось у ній 188 дітей. Другою щодо величини була школа в ділянці Найтаван-Логан, в якій було 92 учні. Були школи при парафіях і з них найбільша школа при православної церкви св. Покрови (47 учнів). В той час проходило переселення української групи в ділянці Логан і тому й школа в цій ділянці зростала. Зактивізувався тут і Батьківський комітет, що перебував ведення школи і зумів дістати для неї приміщення у будинку публічної школи. Це й вирішувало справу організації школи. Хоч і школа в приміщеннях Горожанського Клубу під проводом Учительської Громади залишалася існувати, головною для дітей, які жили в околиці клубу, то школа в ділянці Логан стала найбільшою і головною школою українства у Філадельфії. Своєю відповідальністю зрозумів і Батьківський комітет і вирішив поставити школу на твердих громадських основах. За традицією, що мала таку світлу історію, Комітет став звати себе „Рідною Школою“.

Тут прийшла не тільки назва, але й громадська фінансова база. Від років існувала у Філадельфії кооператива „Молоде життя“, що її завданням було купити вакаційну оселю для дітей. Членами цієї кооперативи, були батьки шкільних дітей. І ось ці обидві організації, що об'єднували майже тих самих людей, побачили, що їх ціль спільна, а саме опіка над молоддю, виховання молоді, і постановили об'єднатися. Це зразу дало фінансову базу (понад три тисячі доларів), що стали зав'язком шкільного будівельного фонду та й дали „Рідній Школі“ основу для ширшої діяльності. Так 5-го червня 1964 року відбулись загальні збори вже нової, хоч на ділі тільки консолідованої з трьох організацій, а саме Батьківського комітету „Рідної Школи“, Української Учительської Громади і Кооператива „Молоде Життя“, організації, що офіційно прийняла назву Товариства Опіки над Дітьми і Молоддю „Рідна Школа“ у Філадельфії. До Управління було

обрано: інж. Степана Процика, як голову, і інж. Осипа Мартинюка, інж. Богдана Артимичина, д-ра Остапа Тарнавського, д-ра Лева Кушніра, Нестора Сума і п-ні Ольгу Михайлюк. Інж. С. Процик вів Товариство „Рідна Школа“ понад десять років, до часу, коли був перенесений на професійну працю до Вашингтону. За той час школа „Рідної Школи“ у Філадельфії зросла і здобула собі добру славу. В її основі були ці ідеї, що просвічували „Рідній Школі“ в Україні: виховати відповідальності і свідомого громадянина, що засвоїв знання мови і українознавчих предметів і міг самостійно думати.

Про успішну працю „Рідної Школи“ у Філадельфії говорять висліді. Число учнів у деяких навчальних роках перевищувало 400 дітей. Від 1956 року матуральні іспити випустили приготування з ділянці українознавства студентів, що з них деякі продовжували і продовжують вивчати цей предмет в університетах. В касі „Рідної школи“ поважний кількاداتийся фонд з ціллю закупівлі власного будинку. Школа „Рідної Школи“ постійно користується великим будинком публічної школи, приносячи тим і розголос про навчання українознавчих предметів.

Про ці успіхи „Рідної Школи“ у Філадельфії можна було почути на ювілейному святі для відзначення 30-ліття „Рідної Школи“ у Філадельфії 26-го квітня 1980 року в залі Менор Дуніор коледжу Сестер Василянок. І найважливіше, що про ці успіхи говорив не хто інший, а колишній учень цієї школи, її випускник д-р Роман Процик, тепер надійний професіоналіст, який і склав подяку і признання батькам-організаторам „Рідної Школи“ за їх правильну діяльність для виховання молоді.

Школа „Рідної Школи“ у Філадельфії має відповідальний учительський склад, в якому є професори університетів, як д-р Леонід Рудницький, д-р Омелян Бей, д-р Юрій Перещейко і інші. Директором школи є професійний педагог із американською педагогічною освітою м-р Марія Ожежинська. Школа має випробувану довгими роками відповідальну наукову програму. Висліді цієї програми можна бачити в житті. На святі у звіті

говорилось, що випускники „Рідної Школи“ у Філадельфії сьогодні займають катедри на високих школах в ЗСА, чи Канаді (говорилось про д-ра Ореста Суботельного, д-ра Нестора Когута й інших). Під теперішню пору маємо в Гарварді трьох асистентів, пов'язаних з українською, а вони вийшли з „Рідної Школи“ у Філадельфії. Шкільна школа „Рідної Школи“ підготовляє новий загін учителів, бо провадить вишкільний план асистентів, що під проводом професійних учителів виростають на відповідальних викладачів. Школа „Рідної Школи“ має велику бібліотеку, що її веде Пластовий Курінь „Чортополюх“. І ця бібліотека відвідувала вже свій 20-річний ювілей. Це не просто бібліотека, це посібник для вивчення українознавчих предметів. Бібліотека має кількатисячний запас лектур, усі книжки професійно скаталоговані. Бібліотекою можна користуватися і для наукової праці. Спеціальні фонди з касі „Рідної Школи“ і датки Пласту вможливають закупівлю нових потрібних научних матеріалів.

Із закупівлею Українського Осередку у Філадельфії ролі „Рідної Школи“ стає осередковою. Своєю довготривалою діяльністю у приміщеннях публічної школи „Рідна Школа“ перенесе тепер до власного будинку, в якому школа стане напевно в осередку всієї діяльності, бо це й є найвище завдання нашої громади виховати молоді. По традиції „Рідної Школи“ в Україні „Рідна Школа“ у Філадельфії перебере повністю всю відповідальність за шкільництво у Філадельфії, згуртує біля себе всю громаду і преднає всі суботні школи, що в меншій чи більшій засягу існують на терені Філадельфії. З іменем, що творить нашу українську шкільну традицію, „Рідна Школа“ у Філадельфії стає на це певніший шлях розвою й у сторіччя „Рідної Школи“, що вже ось на порозі, засвідчить, що ідеї українського шкільництва, побудовані на широкій громадській відповідальності, живі і важливі і в житті українців на чужині.

(Кінець)

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

бл. п.

ОКІЇ ЯВОРСЬКОЇ
ДОМУ ГАЛАБУРДА

на 83-му році життя, після довгої і важкої недуги,
квітня 1980 року в м. Росаріо, Аргентина

СВЯТА ЛІТУРГІЯ

буде відправлена

о травня 1980 року, о годині 6:30 ранку
в ільській церкві св. Миколая в Пассейку, Н. Дж.

емо про молитви за спокій душі Покійної.

— МИРОСЛАВ з дружиною ОСИПОЮ
— НЕСТОР і АНА МАРІЯ з родиною
— МАРІЯНА, АДРІАНА і МИКОЛА
— ГЛАБАБУРДІВ, ШПУНДЕРІВ і РУДИМІВ

Каса „Самопоміч” у житті української спільноти Чикаго

Українська кредитова кооператива „Самопоміч” у Чикаго — це одна з найбільш національно економічних досягнень нашої спільноти від моменту її повноцінного поселення. Двадцять дев'ять років минуло від того прощального дня, коли кілька перших сотень доларів, вкладених на ощадності конта, нововідкриті піонери української кооперативної руху у провіді з покійним інж. Іллею Сем'януком, започаткували нормальне і фактичне існування нашої фінансової інституції. Завдяки послідовній праці провідних та великому довірю свідомого громадянства поволі, крок за кроком, наша інституція виростала в поважну клітинку українського громадського життя.

Заснована в 1951 році, наша кредитова кооператива кінчає своє третє десятиріччя. За весь пройдений час ми, як складова частина великої спільноти і фінансової американської кооперативної сім'ї, пережили важкі і корисні події. Ми стали свідками поважних змін у діяльності кооперативного законодавства, які доводять до зрівняння у діяльності банків, ощадниць і кредитних кооперативів, завдяки яким американська кооператива в останніх роках пішла незвичайно вперед.

Найважчим доказом цього є такі числа: 22,069 кредитивних кооперативів із 43-мільйонним членством і 66 мільярдним капіталом. Що ж собою являє кредитивна кооператива „Самопоміч” у житті української спільноти Чикаго? Яку працю виконала вона за цих 29 років? Як її реальні досягнення та від чого залежить її майбутнє?

Відомо, що кредитивна кооператива в Америці побудована на специфічних основах т.зв. спонзорства. Треба мати відповідну „людську базу”, тобто відповідно зорганізованого збірного спонзора. Від потенційного такого спонзора залежить сила і потенційний ріст даної кооперативної.

Як же спонзорство має наша каса „Самопоміч” в Чикаго? — Дуже велике. Членами нашого спонзора, організації українців америки „Самопоміч”, можуть бути тільки українці, а Чикаго — це один з найбільш багатих центрів українського поселення, і потенційно наша кредитивна кооператива може розраховувати на велике і масове членство. Тепер маємо 7313 членів і понад 30 мільйонів доларів капіталу. В Чикаго існує багато різних організацій — їхніх конто в нашій касі є 440.

Сьогодні, під кінець третього десятиріччя каси варто поміркувати над тим, як за весь цей пройдений час реагувала громадська думка на нашу почини. Коротко, варто приглянутися, як керівні органи каси працювали над об'єднанням і поширенням кооперативної ідеї та над збільшенням фізичного членства в „Самопоміч”.

Щоб правильно оцінити працю керівних органів кооперативу в розбудові інституції, треба взяти до уваги один основний критерій, а саме: як українська спільнота реагує на події, зміни, на актуальні справи нашого церковно-релігійного, суспільно-політичного, загальногромадського

чи економічного порядку? Це питання доволі складне, а непередбачені вчинки можуть інколи дати негативні, а то і зовсім небажані наслідки. І в цьому відношенні наш кооперативний провід склав іспит своєї зрілості. До всіх змін і поточних проблем життя спільноти ми завжди виявляли і виявляємо якнайбільшу толеранцію, спокій і діловість.

А тепер розглянемо питання, що дала каса „Самопоміч” українській спільноті Чикаго? За 28 років ми дали нашим членам 21,032 позику на суму 92,849,231 дол., у цьому 55,709,000 дол. моргеджового кредиту, в якому ми ошаднили нашим позичальникам 1,114,180 дол. тобто 2% т.зв. комісового, якого наша Каса не бере так, як це законно практикують інші фінансові інституції. Так само в т.зв. консумпційно-м кредиті, 37,140,231 дол., ми заощадили нашим членам поважну суму гроша у відсотках, яку вони мусіли б заплатити в інших фінансових установах. Коротко кажучи, наша громада в Чикаго скористалася на кредитивній великій сумі, приблизно 1,5 мільйона дол.

На окрему увагу заслуговує безвідсотковий кредит (в тому випадку держава платить відсотки), з якого скористали українські студенти високих шкіл, а становив він на 31 грудня 1979 року більше, ніж пів мільйона доларів. Крім цього з життєвого забезпечення вкладів і позик родини померлих членів одержали досі 296,697 дол. На це забезпечення треба звернути особливу увагу, бо воно для члена кооперативу безкоштовне, а премія за нього платить кооператива, чого не роблять інші фінансові інституції. Також церкви, школи, організації і установи одержують особливу низьку опророчення в кредиті. Відомо теж громадянству наша „Самопоміч” із своєї жертвенності на культурні, наукові й громадські потреби, сума яких становить 655,284 дол.

Врешті хочемо звернути увагу на теперішню ситуацію й наші далі перспективи. Так довго, як житиме й організовано діяльність збірний український елемент поза межами Батьківщини, так довго повинні зберігатися і далі розвиватися три українські диспозиційні центри, а саме: українська церква, українська школа й наука та українська кооператива.

Щоб якнайдовше зберігати українську національну ідентичність, ми повинні плекати і розбудовувати саме ці три ділянки нашого життя. Збірним творчим зусиллям треба добиватися далі успіхів української кредитивної кооперативі, бо вона може стати сильною матеріальною базою і для Української Церкви, і для нашої високошкільної молоді, і для української науки й культури — взагалі для якнайдовшого збереження нашого національного „Я”.

Як же наше майбутнє і які наші плани? Ми вже на вступі підкреслили, що всю свою діяльність, згідно з законом, наша кооператива базує виключно на україн-

Золотий ювілей подружжя — нащадків піонерів

Микола й Єлизавета Демків

В темпі модерного життя сьогодні з його всебічними світовими кризами часто проходять непомітно світлі моменти внутрішньогромадського життя наших емігрантів. Особливо в теперішні часи, коли відсоток розводів досягає неймовірних висот, коли щасливі подружжя серед молоді є рідкістю, присмо писати про нашу Єлизавету й Миколу Демків, що святкують цього року 50-ліття свого подружнього життя. Про них можна сказати, що проживають вони своє життя, як „голубів пара”, всюди їх бачимо разом.

Любов до життя і людей — головна прикмета наших ювілярів. Микола Демко — це вулкан енергії, непосиди, товариський, життєрадісний і з великим почуттям гумору. Зате Єлизавета Демко має спокійну, згідливу натуру. Скромнісіньким, великим почуттям такту, добротою і трудолюбивістю вона здобула серця всіх, хто її знає.

Обоє Нік і Ліс, як їх популярно всі тут називають, — це друге покоління українських поселенців у Канаді. Їхні батьки на початку цього століття приїхали із Буковини, щоб тяжкою працею, мольбами і потом освоювати цинніні землі просторої провінції Альберти. Разом пройшло їхнє дитинство, разом училися в одній школі в Едмонтоні, де по одруженні оселилися жити. В 1952 році переїхали до Америки, до Сіатлу, де живуть до цього часу. Від

сьому членстві. Отже кожний свідомий українець повинен з цього зробити один тільки висновок: що американський кооперативний закон дає гарантію і закріплює наше кооперативне майно тільки за українською спільнотою, бо тільки українці можуть бути її членами й користуватися її послугами. А далі й кінець висновок з цього — це потреба приєднання якнайбільше українців в ряди членства кредитивної кооперативі, щоб вона була сильним і надійним інструментом нашої господарсько-економічної служби громаді для виконання збірних і невідкладних завдань. Довести цю істину до свідомості нашого загалу — основне і вирішальне завдання не тільки керівних органів нашої кооперативі, але і кожного справжнього українця на нових землях поселення нашої спільноти.

О. Плешкевич

REAL ESTATE

Кергонсон, Н. Я.
НА ПРОДАЖ
ПАРЦЕЛІ
в сусідстві Союзівки і церкви.
Прощу телефонувати:
(201) 691-1230 або
(516) 822-4638

ДО ПРОДАЖІ:
ДВА ЛІТНІ ДОМИ
на півкоровій парцелі, з приватним доступом до великого озера Морікен Лейк в Глен Спей. Кожний дім має дві спальні, вітальню, кухню, та повну лазничку. Всі кімнати вповні укомплектовані, вода з власної криниці, спільна пляжа і тенісова площа. Ціна 28,000 дол. По інформації проситись телефонувати: в Глен Спей, (914) 858-8090, в Нью Йорку, (212) 777-0513, веч.

Yonkers & Vicinity
КОРИСТУЙТЕСЯ ПОСЛУГАМИ УКРАЇНСЬКОЇ АГЕНСІЇ
PRESKO REAL ESTATE
189 Roberts Avenue
Yonkers, N.Y. 10703
(914) 968-7810
COMPLETE REAL ESTATE SERVICE
Sales, renting, appraising, appraisal, income tax, and notary public.

В УКРАЇНСЬКОМУ СЕЛІ
В ФЛОРІДІ НОВІ
2 родинні домів від \$70,000, або на одну родину \$35,000. Ділянки під хату від \$8,500. Мистова вода, „суверс”, дороги, близько Народного Дому і церкви.
SUNNYLAND REALTY
855 N. Park Avenue
Apopka, Florida 32703
Stephen Kowalchuk—
Realtor (305) 886-3060

INSULATE NOW
ALUMINUM & VINYL SIDING
We need work to keep our crews busy.
SAVE NOW - SAVE FUEL
ROOF SHINGLES
SPECIAL PRICE
Job's are done all over.
Over 20 years in the business.
Call: (201) 399-9371
24 Hrs Service Daily & Sunday
Call
JUAN KRAWCHUCK & COMP.
241 Karrigan Blvd.
NEWARK, N.J. 07106

ВЕЛИКА ЗНИЖКА ЦІН НА
ФУТРА І КОЖУХИ
Деякі минулолітні фасони нижче ціни продукції. Рівномірно поручаємо чудові футра з мінкі, куртки з лиса та інших шлюбних шкір. Кожухи нашої продукції шиті з найліпших шкір європейських, французьких, аргентинських й американських. Виконуємо всі направи і чистіщення футер. На місці можна набити імітації кожухів, мінкі, джінсові матеріали і т. д.
GOLTEX CO.
Tel.: (212) 533-7236
20 First Ave.
N.Y.C., N.Y.
Відкрито 7 днів у тижні, від 10-6-ї веч.

М'ясо і ковбасні вироби
за німецьким виробом для смакування.
Вироби у власній фабриці ковбас.
ТІЛЬКИ ОДНА ЯКІСТЬ — НАЙЛІПША
яку найліпше люблять господині і цілі родини.
Зайдіть до найближчої крамниці KARL ENMER.
KARL ENMER
PORK STORES
Головна крамниця:
63-35 Fresh Pond Road
Higdenwood - Brooklyn, N.Y.
Філії крамниць в Нью Йорку і по всьому місту.
Ціна \$25.00 + \$1.00 пересилки
SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303

FOR SALE or FOR RENT

FURNISHED STUDIO
APARTMENT
Directly on the ocean in Pompano, Florida
for rent or sale. Heated pool and sauna.
Contact — Mrs. A. Gliwa,
8301 — N.W. 57 Place
Ft. Lauderdale, Fla. 33321
Tel.: (305) 721-6678 — Home
(305) 563-7211 — Office

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ
УНСоюзу!

HELP WANTED

ДО РОБЛЕННЯ
КАБІНЕТІВ
З повним досвідом, всі роди меблів, юнійна фабрика, добра платня і бенедити, 5 хвилин від Менгетону. Мусить говорити по-англійськи.
Тел.: (201) 795-4404

ДО ВІНАЙМУ

ДО ВІНАЙМУ
CEDAR KNOLLS, N.J.
3 СПАЛЬНІ
кухня, ідальня, в українській дільниці, недалеко церкви.
Телеф.: (201) 538-4963

ПОСПІСТІ до ВІНАЙМУ НА
ВАКАЦІЇ у ФЛОРІДІ
До винайму, чудово укомплектоване, кондомініум, з 1 спальнею, де може спати 4 особи, у Post Charlotte, положене близ Warm Mineral Springs on the Gulf of Mexico; \$125/wk or \$200/2 wks. За інформаціями тел.: (215) 245-7800 або (215) 969-8188 — R. Slipchuk. Допоможемо також закупити на будуче поспісти у цій зростаючій українській громаді.
SAE KAE INTERNATIONAL
REAL ESTATE

DELTA
GIFT SHOP
146 First Avenue
New York, N.Y. 10009
ВЕЛИКИЙ ВИБІР ХУСТОК, СВЕТЕРІВ, ОБРУСІВ, КЕРАМІКИ. ПОДАРУНКИ НА КОЖНУ НАГОДУ.
ZENON IWANYCKY
(212) 533-2906

РІЗНЕ

ТІЛЬКИ за \$3.00
одержите
РІЧНИК
„МИ І СВІТ”
1979 або один з минулих.
Адреса:
ART GALLERY
R.R. #2, Niagara Falls
Ont., Canada L2E 6S5

ПАМ'ЯТНИКИ
з різних гранітів, ставимо на центральні св. Андрія в Бавнд Бруку і св. Дука — відомою компанією.
K. M. KARDOVICH
ВОЛОДИМИР БЕЛЯНСЬКИЙ
CONSTANTINE M. KARDOVICH
WALTER BIELANSKI
CYPRESS
HILLS MONUMENTS
800 Jamaica Avenue
Brooklyn, N.Y. 11208
Tel.: (212) 277-2332

Відкрито в кожний день, в суботу, включно, від 9-5 по полудні, в неділю 10-4 по пол.

На бажання і для вигоди клієнтів, радо заїдемо до Вашого дому з проектами і порадами.

FUNERAL DIRECTORS

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами
в BRONX, BROOKLYN,
NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА
ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarem i
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

SINKOWSKY
FUNERAL SERVICE
3585 East Tremont Avenue
BRONX, N.Y. 10465
Tel.: 863-2475
191 Avenue „A”
NEW YORK, N.Y. 10009
Тел.: 678-8830
Директор ЛЮСІФ
СЕНКОВСЬКИЙ
Завдяки влаштуванню похоронів в каплицях, поховань на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням тіл з інших Останків в різні країни світу.

ПОЛАГОДЖУЄМО
традиційні українські похорони для Ваших рідних. Обслуговуємо всі громади вже понад 50 років. Обслуга 24 години денно.

JOHN J. SENKO
(212) 388-4416 or (516) 481-7460
SENKO
FUNERAL HOME
213 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y.
HEMPSTEAD
FUNERAL HOME
89 Peninsula Blvd.
Hempstead, L.I., N.Y. 11550

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ШИРА і ЧЕСНА.
our Services Are Available
Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням тіл з інших Останків в різні країни світу.
801 Springfield Avenue
IRVINGTON, N.J. - NEWARK, N.J.
ESsex 5-5555
New Branch
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222

OBERRAMMERGAU & SWITZERLAND, SPAIN & HAWAII

OBERRAMMERGAU & SWITZERLAND
September 18 to 27, 1980
10 DAY TOUR \$1,217
From New York
via Swissair
September 19-20
ZURICH
OBERRAMMERGAU
ST. GALLEN
ST. MORITZ
INTERLAKEN
GENEVA
20-21
21-23
23-24
24-25
25-27
Featuring the „PASSION PLAY” performed every 10 years.

SPAIN
October 1 to 12, 1980
12 DAY TOUR
\$1,244
From New York
via Iberia Airlines of Spain
MADRID
CORDOBA
SEVILLE
TORREMOLINOS
3 days
2 days
2 days
4 days
Full day excursions to TANGIER & GRANADA

HAWAII
November 28 to December 7, 1980
9 DAYS via United Airlines
OAHU
KAUAI
KONA
HILO
4 nights
2 nights
2 nights
1 night
Departure from —
NEW YORK
YOUNGSTOWN
CHICAGO
\$998
990
950
LOS ANGELES STOP-OVER — at no additional airfare cost.

OPTIONAL EXTENSION: October 12 to 19, 1980
„CASTLES & SHRINES OF PORTUGAL”
7 DAYS
LAND \$326
LISBON ■ NAZARE ■ FATIMA ■ PORTALEGRE ■ EVORA

ЧИСЛО МІСЦЬ НА ТУРАХ ОБМЕЖЕНЕ. ДЛЯ ДАЛЬШИХ ПОДРОБИЦЬ, ПРОШУ ВИПОВНИТИ І ПІСЛАТИ КУПОН ДО ПРОВІДНОЇ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЇ АГЕНСІЇ ЗАСНОВАНОЇ у 1920 РОЦІ

KOBASNIUK TRAVEL INC.
157 Second Avenue, New York, N.Y. 10003 ■ (212) 254-8779

Урядові години:
Віторок-п'ятниця: 9-та рано до 8-ї веч.
Понеділок: 9-та рано до 7-ї веч.
Субота: 9-та рано до 1-ї по пол.
Віра Ковбаснюк Шумейко,
президент
Агенція є членом:
Better Business Bureau of Metropolitan New York
ASTA (American Society of Travel Agents)

To: KOBASNIUK TRAVEL INC.
157 Second Avenue, New York, New York 10003
Please send me further details for the following 1980 Tour/s:
☐ Sept. 18 OBERRAMMERGAU ☐ Oct. 1 SPAIN ☐ Nov. 28 HAWAII
Name
Address
Zip Code
Area Code
Tel. No.
SV/80